

VOJENSKOPOLITICKÁ SITUACE VE SVĚTĚ Z POHLEDU VELENÍ BUNDESWEHRU

Na setkání ministrů obrany členských států NATO s jejich kolegy z východní Evropy, k němuž došlo 1. 4. 1992 ve výboru NATO pro plánování obrany, bylo doporučeno celkem 10 témat, do nichž by se měla soustředit perspektivní koope-
race v otázkách obrany. Zdůrazněn byl v této souvislosti mimořádný význam návštěv týmů expertů s cílem pomoci partnerům řešit jejich nejaktuálnější potřeby.

Vzhledem k tomu, že mezi doporučená témata byly zařazeny i záchranné akce, humanitární pomoc a vojenské zdravotnictví, byly vytvořeny příznivé předpoklady k tomu, aby se v České republice mohla uskutečnit **návštěva specialistů Sanitní a zdravotnické akademie Bundeswehru z Mnichova.** V rámci této návštěvy bylo z iniciativy Vojenské lékařské akademie J. E. Purkyně ve dnech 5. až 7. 4. 1993 zorganizováno v Hradci Králové pracovní jednání, na němž kromě zdravotnické problematiky odezněla i vybraná vojenskopolitická témata. Zásadní přednášku k otázkám aktuální vojenskopolitické situace ve světě, tak jak je hodnocena velením Bundeswehru, přednesl náčelník skupiny odborných učitelů Sanitní a zdravotnické akademie Bundeswehru **podplukovník gšt. Dieter Zankl.** Vzhledem k závažnosti tématu považovali autoři tohoto článku za vhodné, aby s konspektem této přednášky seznámili i čtenáře časopisu Vojenské rozhledy.

NEBEZPEČÍ KONFLIKTŮ TRVÁ

Úvodem přednášky podplukovník Zankl konstatoval, že bipolárně rozdělená Evropa již nenávratně patří minulosti. V důsledku převratných společenskopolitických změn ve střední a východní Evropě, jejichž výsledkem byl mimo jiné i zánik organizace Varšavské smlouvy (VS), ztratila své opodstatnění další existence potenciálně nejsilnějšího vojenského uskupení v dějinách lidstva. Byly zrušeny operační plány velení Spojených ozbrojených sil států VS, jejichž cílem bylo v průběhu 20 dní dosáhnout pobřeží Atlantiku. Aktuální vojenská doktrína Společenství nezávislých států je orientována výhradně na zabezpečení a obranu vlastní státní hranice. Na základě těchto skutečností lze uzavřít, že **díky rozpadu sovětského impéria bylo nebezpečí vzniku další světové války v Evropě zažehnáno.**

Při rekapitulaci kroků, vedoucích od poloviny 80. let k postupnému uvolňování mezinárodního napětí, přednášející připomněl varování bývalého sovětského prezidenta M. Gorbačova, který svého času opakovaně zdůrazňoval, že svět se přiblížil k hranici, jejíž překročení by vedlo ke globální katastrofě. I když je dnes možné s úlevou konstatovat, že riziko globálního konfliktu mezi zeměmi NATO a bývalé VS již nehrozí, **muselo se světové společenství postupně zbavit rovněž planých iluzí, že je definitivně odstraněno i nebezpečí vzniku válečných požárů jinde ve světě.** Sliby bývalého amerického prezidenta G. Bushe o novém uspořádání světa, v němž pro agresory nebude místa, se ukázaly být jen přáním. Ale právě proto, že realita je zatím zcela jiná, musí platit zásada, že světové společenství bude sice využívat všech možností k předcházení ozbrojeným konfliktům, ale v případě selhání veškerých diplomatických aktivit se nebude rozpakovat použít sílu.

Bezprostředně po válce v Perském zálivu se na okamžik zdálo, že potenciální agresori budou na dlouhou dobu odrazeni od úmyslu vyvolat válečné běsnění. Opak se však ukázal být pravdou. **V období posledních dvou let bylo možno ve světě zaznamenat více než 30 konfliktů,** v nichž přišly o život desítky tisíc lidí. Z pohledu středoevropských zemí je situace o to vážnější, že jeden z takových konfliktů se odehrává nedaleko jejich hranic na území bývalé Jugoslávie.

Přes uzavřené mezinárodní dohody o snížení zbrojení nelze nevidět skutečnost, že výdaje na výrobu konvenčních zbraní představovaly ve světě jen v roce 1992 částku 22 miliard dolarů. Ve výzbroji armád zůstává nadále 50 000 kusů jaderných zbraní a jejich stavy dosahují počtu 26 miliónů vojáků v činné službě a 40 miliónů vojáků v záloze. Na teritoriu států NATO a někdejší Varšavské smlouvy zůstává 160 000 zbraňových systémů, pokračuje výzkum kosmických zbraní, jsou zdokonalovány jaderné i konvenční zbraně a pokrok bylo možné zaznamenat i v oblasti zbraní chemických, zejména co se týká binárních prostředků. **Všechny světové velmoci jsou nadále vlastníky strategických zbraní a podstatně se rozšířil počet těch zemí, jejichž armády mají ve výzbroji zavedeny zbraně chemické.** Na základě výše uvedeného přednášející uzavřel, že války jsou i nadále možné, a to jak vyprovokované záměrně, tak vedené proti vůli převážné většiny zemí světového společenství. Příští možné války mohou mít charakter preventivní, mohou být reakcí na postup agresora a může být do nich zataženo více států.

Podplukovník Zankl v této souvislosti připomněl významný moment, kterým je **vznik ideologického vakua po rozpadu komunismu.** Toto vakuum, jak se zdá, je postupně vyplňováno nacionalismem a novou náboženskou orientací. Ukazuje se, že tento moment není typický pouze pro střední a východní Evropu, ale v modifikované podobě se začíná projevovat i v Evropě západní. Problémy, vyplývající z nové situace, je v zásadě možné řešit pouze společným mezinárodním úsilím. Ke škodě věci se však mezinárodní organizace, alespoň prozatím, utápějí v nekonečných rozhovorech bez jasně formulovaných závěrů. Na půdě OSN, Evropských společenství, NATO, Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, Západoevropské unie a dalších organizací vzniklo množství diskusních fór, na nichž diplomaté ujednávají své postoje, nicméně konkrétní a hmatatelné výsledky zůstávají v nedohlednu.

Nečekaně rychlé politické změny v zemích střední a východní Evropy, zánik VS a nakonec i rozpad SSSR, vyústily do zcela **nové vojenskopolitické situace v Evropě**. Byla ukončena studená válka, rozpadl se bipolární heterogenní systém mezinárodních vztahů. Politické rozdělení Evropy, které bylo příčinou vojenské konfrontace, bylo překonáno. Vytvořil se systém vojenské průhlednosti, který přinesl nebývalé možnosti pro nastolení vzájemné důvěry.

Pozitivní změny v Evropě se však bohužel, nepromítly do globálního rámce. Naopak se zdá, že nově vznikající ohniska napětí se postupně formují do uceleného **"oblouku krizových oblastí"**. Tento oblouk vychází z "černé" Afriky, prochází blízkovýchodním regionem, východní Evropou, bývalou sovětskou Střední Asíí, indickým subkontinentem a končí na Dálném východě. Ze stále většího počtu míst této oblasti se ozývají požadavky na zasazení mírových sborů OSN.

Na druhé straně však nelze nevidět ani pozitivní jevy světového vývoje. Počátkem ledna 1993 byla prezidenty B. Jelcinem a G. Bushem v Moskvě podepsána rusko-americká smlouva START 2, která jako první výrazně omezuje strategické arzenály obou hlavních mocností. Přitom je ovšem třeba zdůraznit, že se jedná pouze o smlouvu mezi USA a Ruskem. Takzvaný atomový klub je ale širší a vedle dvou klasických jaderných supervelmocí jej tvoří Francie, Ukrajina, Velká Británie, Čína, Bělorusko a Kazachstán.

Za zvlášť znepokojivou považují představitelé Bundeswehru skutečnost, že mezikontinentální rakety se dostaly pod kontrolu hned **3 nových jaderných velmocí**, Ukrajiny, Běloruska a Kazachstánu. Představitelé ruské vlády sice tvrdí, že klíč k použití jaderných zbraní, umístěných na území tří posledně jmenovaných zemí, leží pevně v rukou ruského prezidenta a vrchního velitele ozbrojených sil Společenství nezávislých států, současně je však třeba připustit, že zejména **Ukrajina zaujímá v tomto směru přinejmenším rozporuplné postoje**. Jak známo, americký prezident W. Clinton se na jaře 1993 odmítl setkat s ukrajinským premiérem L. Kučmou, čímž dal najevo, že nesouhlasí s ukrajinskou snahou pozdržet likvidaci jaderných zbraní na svém území. Tento postoj Kyjeva totiž blokuje navazující rusko-americké odzbrojovací smlouvy. Ukrajínští poslanci ještě v březnu 1993 tvrdili, že Kyjev možná ratifikuje smlouvu o snížení stavu jaderných zbraní START 1, ale nepřistoupí k dohodě o jejich nešíření. To by mu umožnilo zachovat si přinejmenším možnost jaderné zbraně mít a vyvíjet. Spojené státy jsou tímto postojem značně znepokojeny, protože bez ukrajinského souhlasu s oběma dohodami ztrácí pracně vyjednaná smlouva START 2 smysl. Rusko totiž dalo na vědomí, že bez ukrajinského podpisu pod smlouvu o nešíření se nebude moci začít zbavovat vlastních jaderných zbraní.

Jak ale přednášející zdůraznil, **hlavním problémem zůstávají taktické jaderné zbraně**, které mohou být odpalovány konvenčními prostředky. Taktické jaderné zbraně se dnes nacházejí prakticky ve všech státech, vzniklých na území bývalého Sovětského svazu, což nebývale zvyšuje riziko jejich použití. Kromě těchto zemí se ve světě objevila řada dalších jaderných mocností, tedy zemí, které jaderné zbraně buď vlastní, nebo je vyvíjejí, případně jejich vývoj plánují. V Jižní Americe se jedná o takové průmyslově vyspělé země jako Brazílii, Argentinu a Chile, násle-

duje pásmo islámských zemí, konkrétně Alžírsko, Libye, Egypt, Sýrie, Irák, Írán a Pákistán, významné místo mezi těmito mocnostmi zaujímá Indie a konečně na Dálném východě se jedná o KLDK, Korejskou republiku a Tchaj-wan. Uvedený výčet nových jaderných mocností je třeba ještě doplnit o Jihoafrickou republiku a Izrael.

Podle slov podplukovníka Zankla se v jaderném programu zvlášť výrazně angažuje Pákistán. Prohlášení pákistánského premiéra M. Naváze Šarífa, že jeho země žádné jaderné zbraně nevlastní, přestože zvládla technologii jejich výroby, nezní příliš přesvědčivě. Pásmo klasických islámských zemí se dnes navíc rozšiřuje o výše zmíněné nové jaderné mocnosti na území bývalé sovětské Střední Asie a Zakavkazska. Zatím zdaleka ne všichni Evropané si uvědomují, že se rovněž jedná o převážně islámské státy. Toto je principálně nový faktor, s nímž se musíme naučit žít, aniž bychom ho mohli plně ovládnout.

NOVÁ MOCENSKÁ USKUPENÍ

V další části přednášky definoval podplukovník Zankl příčiny, které vedou k vytváření nových ohnisek napětí ve světě ak formování nových mocenských uskupení.

Prvním takovým faktorem je **nacionalismus**. Pokud vezmeme v úvahu pouze Ruskou federaci, obývanou více než 40 národy a národnostmi, lze s vysokou mírou pravděpodobnosti očekávat vznik nových ohnisek napětí a konfliktů na jejím území.

K významným mocenskopolitickým změnám došlo i v blízkovýchodním a středovýchodním regionu. Jak již bylo zmíněno výše, v tomto prostoru vznikla řada nových států, z nichž mnohé jsou vlastníky jaderných zbraní. Na druhé straně ovšem nelze pominout podstatný faktor, totiž že téměř všechny bývalé svazové republiky jsou také členy **Severoatlantické rady pro spolupráci**.

Přednášející považoval za nutné zvlášť zvýraznit principálně zcela nový prvek v tomto regionu, kterým se stalo uzavření **Smlouvy o černomořské ekonomické spolupráci**, podepsané z iniciativy Turecka 25. 7. 1992 v Istanbulu. Účastnické státy tohoto integračního seskupení, kterými jsou Albánie, Arménie, Ázerbájdžán, Bulharsko, Gruzie, Moldávie, Rumunsko, Rusko, Řecko, Turecko a Ukrajina, projeví svým podpisem pod smlouvou společnou vůli rozvíjet multilaterální i bilaterální hospodářskou spolupráci v celém spektru ekonomických činností.

Dalším ekonomickým seskupením v tomto regionu je integrace Turecka, Íránu a Pákistánu v **Organizaci pro hospodářskou spolupráci**, v níž klíčové postavení zaujímá rovněž Turecko.

Turecko, které je navíc členem NATO, tak proto celkem oprávněně začíná chápat svoje postavení jako spojovacího článku mezi Západem a Východem. **Postavení Turecka je vůbec třeba věnovat více pozornosti než dosud.** Je to stát, který má politický systém západoevropského typu a poměrně dobře prosperující ekonomiku. Začíná si proto stále zřetelněji uvědomovat perspektivní možnost svého dominantního postavení v dané oblasti. Své výhledové plné členství v Evropském společenství, o něž oficiálně požádalo v roce 1987, by chtělo mimo jiné využít k tomu, aby se vedle Německa a Francie stalo třetím pilířem tohoto nejvýznamnějšího hospodářskopolitického seskupení. Pro případ, že by Evropské

společenství s plným členstvím Turecka příliš otálelo, zdá se, že tato země spatřuje alternativu ekonomické spolupráce ve výše zmíněné černomořské kooperaci. Turecko se tak stává zemí, která k sobě přitahuje stále více pozornosti jak evropských tak islámských států. Však také předseda turecké vlády S. Demirel prohlásil, že pokud se jeho země nedopustí žádné závažné politické chyby, mohlo by se 21. století stát "stoletím Turecka". Ideologické vakuum po rozpadu komunismu přispělo k tomu, že na Turecko se orientují i nové islámské státy, vzniklé na území bývalého SSSR. Turecko se i z vlastní iniciativy snaží rozšířit svůj vliv v těchto nových republikách, a to například tím, že jen v posledních dvou letech vytvořilo na svých školách 10 000 míst pro studenty z těchto zemí.

Druhým klíčovým státem v tomto prostoru je Írán, který však ve srovnání s Tureckem není členem tolika mezinárodních organizací. Militantní šíitský fundamentalismus jako íránská státní ideologie zatím okolní islámské země od navázání užších kontaktů spíše odrazuje, nicméně s expanzí fundamentalismu v arabském světě se tyto postoje mohou v krátké době změnit. Írán velmi intenzivně zbrojí a konečným cílem jeho snažení je dosáhnout postavení hegemonu v této oblasti.

Konečně poslední mocenské centrum se postupně vytváří v Číně. ČLR systematicky modernizuje svou armádu a potřebnou vojenskou technologii nakupuje prakticky v celém světě. Svoje know-how prodává v posledním období Číně především Rusko a Izrael. Ve smyslu nové vojenské doktríny přistoupila Čína k intenzivnímu rozvoji svého vojenského letectva a vojenského námořnictva. Těmito aktivitami úspěšně proniká do vakua, které se v regionu vytvořilo po stažení 7. americké flotily. Novou vojenskopolitickou situaci v této oblasti se cítí ohroženo především Japonsko.

AMERIČANÉ ODCHÁZEJÍ Z EVROPY

V další části přednášky analyzoval podplukovník Zankl otázku postupného stahování amerických vojsk z Evropy. Odcházející americké jednotky se přesunují nejprve na východní pobřeží USA, odtud dále k západnímu pobřeží a jejich cílovou stanicí je pacifický prostor. Přednášející zdůraznil, že Američané uvažují velmi pragmaticky. Vše nasvědčuje tomu, že na základě všestranných analýz aktuální situace se do budoucna chtějí orientovat na dvě priority: ropu a optimální podmínky pro obchod. Při nejružnějších příležitostech američtí hospodářští i vojenští odborníci zdůrazňují, že právě **pacifická oblast je nejperspektivnějším hospodářským prostorem budoucnosti.** Svá tvrzení opírají o skutečnost, že ve východní a jiho-východní Asii žije mimořádně početné obyvatelstvo, které vytváří prakticky nenasýtitelný trh, je zde levná pracovní síla, hned několik států této oblasti prochází fází přechodu od zemí rozvojových k průmyslově vyspělým, je zde tradičně dobrý smysl pro obchodování a postupně narůstá i počet solventních odběratelů. Z výše uvedených faktů je pak možné vyvodit celkem zřejmý závěr, že totiž ve východní a jiho-východní Asii se nabízejí rozsáhlé odbytové možnosti a tím i podmínky pro dosažení vysokých zisků. Právě tyto závěry jsou vedle nové vojenskopolitické situace v Evropě jedním z rozhodujících důvodů, proč Američané posunují těžiště své pozornosti mimo evropský rámec.

Za zmínku stojí v tomto kontextu i úvahy USA nad perspektivou Afriky. Podle amerických analýz se zdá, že **africký kontinent nebude hrát v příštím období žádnou významnější roli**. Někteří pesimisté dokonce tvrdí, že svět již Afriku odepsal. Jak se ale ukazuje, tyto prognózy mají reálný základ. Africké země, až na výjimky, nezaznamenaly žádný výraznější ekonomický rozvoj, většinou jsou politicky nestabilní a převážná většina z nich ani nevytváří příznivé podmínky pro podnikání. Proto i zájem velkých světových firem o tento kontinent má trvale sestupnou tendenci.

Potenciální krizové oblasti spatřují Američané v následujících třech regionech:

- **V blízkovýchodním a středovýchodním prostoru**, o němž bylo hovořeno výše.

- **Na Dálném východě**, kde trvalým zdrojem napětí je situace na korejském poloostrově. K poslední vážné krizi došlo v tomto prostoru v polovině března 1993 poté, co KLDK odmítla zpřístupnit inspektorům Mezinárodní agentury pro atomovou energii svá jaderná zařízení a projevila v této souvislosti úmysl odstoupit od smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Tajemník ÚV Korejské strany práce Čche Tchepok vydal prohlášení, v němž varoval, že budou-li USA znovu naléhat, aby KLDK vypovězení smlouvy odvolala, podnikne Severní Korea odvetné kroky. Před použitím síly proti Severní Koreji za její rozhodnutí vypovědět zmíněnou smlouvu varoval jihokorejský prezident Kim Jong-sam. Náhlý pád severokorejského komunistického režimu by, podle jeho slov, ohrozil bezpečnost celého poloostrova. Jihokorejský prezident ale také prohlásil, že Korejská republika nemůže svému severnímu sousedovi dovolit, aby jaderné zbraně vyráběl. Byla by to podle jeho slov tragédie pro 70 miliónů Korejců a trvalé ohrožení míru v severovýchodní Asii i ve světě. Jestliže Severní Korea bude vlastnit jaderné zbraně, pokusí se o to i Japonsko a ani Jižní Korea nebude nečinně přihlížet, řekl jihokorejský prezident.

- **Na indickém subkontinentu**. Je až zarážející, jak málo pozornosti věnují Evropané tomuto regionu. Přitom z této oblasti přicházejí stále znepokojivější zprávy o etnických a náboženských konfliktech a teroristických akcích. Svět jakoby zapomínal, že v průběhu posledních 45 let se v tomto prostoru odehrály již 3 války mezi Indií a Pákistánem, v nichž jádrem sporu byla vždy otázka Kašmíru. I dnes je na indickém subkontinentě soustředěna ohromná vojenská síla. Početní stav indické armády činí 3 500 000 vojáků, proti nimž stojí pákistánská armáda v síle 1 200 000 vojáků. Dokonce i jedna z nejchudších zemí světa, Bangladéš, vybudovala armádu o početním stavu 880 000 vojáků. Všechny tyto skutečnosti tak charakterizují indický subkontinent jako vysoce rizikový z hlediska možnosti vypuknutí ozbrojeného konfliktu.

BUNDESWEHR V NOVÉ EVROPĚ

Podplukovník Zankl podtrhl, že s postupným stahováním amerických vojsk dostala situace v Evropě novou dimenzi, kdy **těžiště odpovědnosti za další vývoj se stále více přesouvá na evropské země**. Zatím se však nezdá, že by se Evropané s touto odpovědností dokázali plně vyrovnat. Za příklad může sloužit občanská válka v bývalé Jugoslávii, k jejímuž urovnání se evropské země nebyly prakticky schopny shodnout na účinných mnohostranných akcích. Lze dále konsta-

tovat, že v návaznosti na uvolnění napětí ve vztazích mezi Východem a Západem ochabuje v západní Evropě vnitřní soudržnost a klesá politická vůle k úzké spolupráci a přijímání společných opatření.

Dnešní situaci lze charakterizovat tak, že většina západoevropských států začíná stále více prosazovat nacionální prestiž. To se týká především Francie, Velké Británie a zemí Beneluxu. Němci, kteří o integrační snahy projevují největší zájem, zůstávají ve svém úsilí často osamoceni.

V Evropě nyní pracuje celá řada mezinárodních organizací, jako například Evropské společenství, NATO, Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě, Západoevropská unie, Rada Evropy a mnohé další. Naprostá většina těchto organizací je však buď málo akceschopná, nebo není vybavena dostatečnými pravomocemi. Podle všeobecného mínění **za jediné organizace, které dnes v Evropě fungují, lze považovat Evropské společenství a NATO.** Právě proto, že NATO je jednou z mála skutečně funkčních struktur, kladé spolková vláda i velení Bundeswehru na jeho činnost velký důraz a poskytuje mu všestrannou podporu.

Armády členských států NATO, podobně jako armády dalších evropských zemí, přistoupily ke snižování svých početních stavů a výzbroje na limity, stanovené Vídeňskými dohodami. Velení Bundeswehru má však značné pochybnosti o zvolené rychlosti snižování počtů osob a hlavních druhů zbraní, neboť aktuální situace na Balkáně a ve východní Evropě nelze ani zdaleka považovat za politicky i ekonomicky stabilizovanou. Pro ilustraci přednášející uvedl, že například Belgie snížila v krátké době počty osob z 94 000 na 40 000 vojáků, Dánsko z 39 000 na 28 000, Itálie z 390 000 na 290 000 vojáků a Německo snižuje původní počty 500 000 na 370 000 vojáků. Vojska USA v Evropě snižují své stavy z 250 000 na 100 000 vojáků.

Na druhé straně velení Bundeswehru chápe, že zejména v období hospodářské recese je nezbytné soustředit finanční zdroje především do ekonomických činností. Tato potřeba však nijak nesnižuje míru odpovědnosti zastupitelských sborů při úvahách, jakou cenu je společnost ochotna zaplatit za vlastní bezpečnost.

Další problém budování německé armády spočívá v tom, že v průběhu uplynulých 40 let se v Německu vytvořila společnost, ochotná budovat mír. Tato společnost byla připravena vydávat prostředky na obranu po celou dobu existence napětí mezi Východem a Západem. Německo bylo v té době nejsilnější vojenskou mocností, co se týká konvenčních zbraní, a mělo nejmoderněji vyzbrojenou armádu v rámci NATO. Situace se ale nyní od základu změnila a **nastolení vztahů vzájemné důvěry v Evropě se odrazilo v prudkém snižování rozpočtových prostředků na obranu.**

Teprve rozbořením výše zmíněných vztahů se lze dopátrat příčin nepochopení a odporu značné části německé veřejnosti k nasazení vojáků Bundeswehru mimo vlastní území. Jak známo, když byla krátce po skončení 2. světové války formulována ústava SRN, bylo jen logické, že eventuální aktivita ozbrojených sil byla striktně omezena na obranu vlastního území SRN. Situace ve světě i postavení Německa se ale mezi tím podstatně změnily. Německo je členem NATO, Západoevropské unie i OSN. Připadají mu proto stejné povinnosti jako ostatním členům těchto institucí, přičemž vyhýbání se těmto povinnostem by mimo jakoukoli pochybnost vedlo k poklesu jeho důvěryhodnosti. Všechny tyto skutečnosti musel

brát v úvahu německý Ústavní soud při rozhodování o ústavnosti nasazení německých letců k pozorovacím letům nad Bosnou poté, co o této akci jednomyslně rozhodla Rada bezpečnosti OSN.

Přednášející dále připomněl některá specifika Bundeswehru, zejména tu skutečnost, že německá armáda jako jediná v Evropě neměla od konce 2. světové války svůj generální štáb a veškeré operační plánování bylo prováděno na úrovni velitelství NATO. Bezpečnost starých spolkových zemí byla v celém tomto období zabezpečována výhradně mnohonárodními armádními sbory, přímo podřízenými velení NATO.

Dobrá zkušenost z internacionálního pojetí obrany vede Německo k tomu, aby se i nadále zasazovalo o vytváření mnohonárodních jednotek. Politický aspekt záležitosti spočívá mimo jiné v tom, že po sjednocení Německa přispěje budování takových jednotek i k odstranění pocitu strachu z mocného souseda. Není to ale poprvé, kdy politická vize dostává nový impuls prostřednictvím vojenské spolupráce.

V Pentagonu již bylo zahájeno projednávání návrhu konkrétní realizace zřízení dvou společných americko-německých armádních sborů, které by měly působit na území SRN. Plánováno je i vytvoření francouzsko-německého a nizozemsko-německého armádního sboru. Německo vyzývá k účasti na vytváření podobných mezinárodních jednotek i další státy, z nichž zcela konkrétní zájem již projevilo i Španělsko.

Pokud se týká **koncepce další výstavby armády**, je, podle slov přednášejícího, třeba vycházet z faktu, že zároveň se snížením počtů Bundeswehru se rozloha států zvětšila o několik nových spolkových zemí, což vyvolalo **potřebu redistribuce obranných sil a zjednodušení jejich organizační struktury**. Proto koncepce budování ozbrojených sil předpokládá vytvoření tří skupin vojsk. První budou představovat útvary rychlého nasazení, označované někdy jako krizové, druhou skupinu, s nižším stupněm bojové pohotovosti, budou tvořit hlavní obranné síly a konečně třetí skupinou budou takzvané zabezpečovací síly.

Podplukovník Zankl zakončil svůj výklad informací o novém **stanovisku spolkové vlády k perspektivnímu přijetí středoevropských zemí do NATO**. Německá vláda, podle jeho slov, po všestranném posouzení situace dospěla k rozhodnutí, že využije svého vlivu k rozhodnějšímu prosazování přijetí těchto zemí do NATO v dohledném časovém horizontu. Tato informace koresponduje i s prohlášením, které počátkem dubna 1993 učinil spolkový ministr obrany V. Rühe, když před svým odletem na návštěvu Maďarska uvedl, že otázka členství České republiky, Polska, Maďarska a Slovenska v NATO bude projednána v krátké době.

V této souvislosti dále řekl, že podle názoru velení Bundeswehru by průkopníkem zcela konkrétní spolupráce na pracovní úrovni mohla být zdravotnická služba. Návštěva týmu expertů Sanitní a zdravotnické akademie Bundeswehru v České republice se k takové spolupráci pokusila položit dobrý základ.